

Zemkopības institūta darbība 2012. gadā

Aldis Jansons

LLU aģentūra Zemkopības zinātniskais institūts

Šī gada neprognozējamie laika apstākļi, zemās temperatūras, biežie nokrišņi, kopumā neietekmēja laukaugu ražu, varbūt vienīgi apputeksnētāju pasīvās darbības dēļ samazinājās āboliņu sēklu raža. Pēc divu gadu finansējuma pārtraukuma Latvijas selekcionāri saskaņā ar MK 2012. gada 14. februāra noteikumiem par valsts atbalstu lauksaimniecībai ir saņēmuši finansējumu laukaugu selekcijas atbalstam no ZM. Finansējums Zemkopības institūta atbalstam paredzēts daudzgadīgo zālaugu selekcijas materiāla novērtēšanas programmai integrēto lauksaimniecības kultūraugu audzēšanas tehnoloģiju ieviešanai. Institūta kolektīvs ir gandarīts par autorapliecības saņemšanu jaunajai pļavas auzenes šķirnei ‘Vaira’, kura iekļauta Latvijas aizsargāto augu šķirņu valsts reģistrā. Institūtam ir aktīva sadarbība ar mūsu zālaugu šķirņu sēklaudzētājiem un lopbarības ražotājiem, sniedzot konsultācijas, rīkojot seminārus un lauku dienas.

Selekcijas nodaļa kopā ar LVMI „Silava” pētniekiem 2012. gadā intensīvi turpināja darbu pie ERAF projekta Nr. 010/0268/2DP/2.1.1.1.0/10/APIA/VIAA/118 „Daudzfunkcionālu lapu koku un enerģētisko augu plantāciju ierīkošanas un apsaimniekošanas modeļu izstrāde” izpildes. Projekta mērķis ir izpētīt un piedāvāt interesentiem dažādus neapsaimniekoto zemju izmantošanas veidus, tādā veidā tuvinot enerģētikas un vides aizsardzības politikas mērķu īstenošanu un lauksaimnieciskās ražošanas dažādošanu. Šajā gadā pabeidzām plantācijas ierīkošanas darbu otro kārtu – pabeidzām stādīt projektā paredzētos kokaugus un iesējām zālaugus, lai pēc iespējas racionālāk izmantotu zemes platību un turpmākajos gados pētītu koku pieaugumus un zālaugu ražību atšķirīgos mēslojumu fonos. Kā mēslošanas līdzekļi tika izmantoti sadzīves un ražošanas atkritumprodukti – notekūdeņu dūņas, koksnes pelni un digestāts. Tā kā darbalauks šī projekta ietvaros ir ļoti plašs, tad ir iespēja izmēģināt arī dažādus līdzekļus plantācijas kopšanas darbos – gan kontrolējot aizzēlumu, gan kaitēkļus un slimības, gan arī meža dzīvniekus. Krājām pieredzi paši un dāsni informējam interesentus un sabiedrību par visiem saistībā ar enerģētisko augu plantāciju ierīkošanu saistītiem jautājumiem: gan lauku dienās, gan atsevišķu domubiedru diskusijās un individuālajās konsultācijās.

Šajā gadā turpinājās pētījumi ERAF finansētajā pētījumu projektā „Tehnoloģisko procesu izstrāde vides piesārņojuma mazināšanai lietojot minerālmēslus”. Patīkami, ka pasaules lielākie minerālmēslu ražotāji YARA sava jaunā ārpussakņu mēslojuma sākotnējo pārbaudi līdz ar Somijas un Lietuvas zinātniekiem uzticēja arī mūsu institūtam. Šajos izmēģinājumos ieguvām kartupeļu rekordražu – 60-64 t ha⁻¹.

Zinātnisko atziņu popularizēšanai 2012. gada 5. jūlijā Zemkopības zinātniskais institūts un Latvijas Valsts Mežzinātnes institūts „Silava” organizēja semināru „Laukaugu, ergoaugu un mēslojuma novitātes lauka izmēģinājumos”. Šajā seminārā lauksaimniekus, mežsaimniekus un citus interesentus ilggadīgajā mēslošanas stacionārā „Sidrabiņi” iepazīstinājām ar vides piesārņojuma mazināšanas iespējām, lietojot minerālmēslus. Lauku dienu dalībniekiem bija iespējams iepazīties arī ar jaunākajām graudaugu, kartupeļu un ziemas rapša šķirnēm, dažādiem ārpussakņu mēslojuma līdzekļiem graudaugiem un kartupeļiem, kā arī tauriņziežu daudzveidību. Jūnijā kā vienīgie Latvijas pārstāvji prezentējām mūsu institūtā veikto ilggadīgo izmēģinājumu rezultātus starptautiskajā konferencē par ilggadīgajiem lauka izmēģinājumiem, kas bija velfta pirmā Krievijas ilggadīgā lauka izmēģinājumu stacionāra simtgadei.